

Lokalny Plan Działania dla osiedla Azory w Krakowie

(wersja robocza, listopad 2014 r.)



Pełna treść projektu Lokalnego Planu Działania.:

- w Punkcie Aktywności Lokalnej „Nasze sprawy”, ul. Modrzejewskiej 8
- w siedzibie Rady Dzielnicy IV, ul. Białoprądnicka 3
- w klubie Vademecum przy ul. Radzikowskiego 29
- w klubie Seniora przy ul. Weissa 8/21
- w szkole przy Chełmońskiego 24
- w wersji elektronicznej na stronie internetowej: <http://www.ue.krakow.pl>

Uwagi do projektu Lokalnego Planu Działania można zgłaszać:

- pocztą elektroniczną na adres: Natalia.Biernat@um.krakow.pl
- telefonicznie: 12-616-1977 i 12-616-1979
- **zapraszamy także na spotkanie 10 grudnia 2014 r. o godz. 16.30 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 przy ul. Chełmońskiego 24**

Główne cele Lokalnego Planu Działania

Celem ogólnym jest rozwój małych i dużych projektów, które przekształcą osiedle Azory w miejsce, w którym wszyscy mieszkańcy będą mogli doświadczyć dobrej jakości życia, korzystać z lokalnych usług i cieszyć się wysokiej jakości środowiskiem naturalnym.

Wyzwaniem jest otwarcie dzielnicy na inne miejsca w Krakowie i utworzenie z tego obszaru integralnej części miasta, jak również miejsca rozwoju dla przyszłego sektora pracy, edukacji i mieszkalnictwa oraz naturalnego łącznika między centrum a peryferiami.

Jednym z głównych celów działań podejmowanych w ramach projektu USER i Lokalnego Planu Działania jest wypromowanie konkretnych zalet dzielnicy, zwiększenie promocji jej walorów i zilustrowanie jej potencjału, by przyciągnąć nowe inwestycje i nowych mieszkańców. W tym celu należy zrealizować projekty opracowane przez Lokalną Grupę Wsparcia, by uzyskać dobrej jakości przestrzeń publiczną i rozwiązać problemy wskazane przez użytkowników osiedla na Azorach. Plan działania miasta Krakowa ma na celu przede wszystkim modernizację przestrzeni publicznych, by uczynić je atrakcyjnymi dla mieszkańców i reszty miasta oraz ograniczenie kosztów zarządzania.

Kolejnym celem Lokalnego Planu Działania jest znalezienie sposobu na to, by obecne regulacje oraz związane z nimi środki wspierały proces wdrażania opracowanych projektów oraz były w zgodzie ze strategicznymi programami i projektami już zrealizowanymi na terenie miasta Krakowa.

Bardzo ważną kwestią jest stworzenie lokalnej społeczności obywatelskiej w celu zaangażowania mieszkańców miasta w działalność publiczną na rzecz rozwoju miasta i zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w zakresie poprawy jakości życia w ich dzielnicy. Celem powyższego LPD jest zgromadzenie różnych podmiotów lokalnych, aby znalazły sposób, by działać razem tworząc tętniącą życiem, odnoszącą sukces, zróżnicowaną dzielnicę, dzięki czemu użytkownicy będą mieli możliwość korzystania z istniejących i nowych możliwości powstających w wyniku realizacji LPD.

Kraków – uwarunkowania lokalne dla projektu

Kraków to drugie co do wielkości miasto w Polsce liczące ok. 760 tys. mieszkańców¹ z czego 144 tys. mieszka na wieloblokowych osiedlach mieszkaniowych.² Według danych statystycznych dotyczących polskich nieruchomości publikowanych przez GUS w roku 2011 ok. 80% mieszkań w miastach stanowią lokale w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Można zatem wnioskować, że problemy techniczne, socjologiczne i społeczne oraz zagadnienia polityczno-ekonomiczne dotyczące jakości życia na osiedlach dotyczą 1/4 mieszkańców miasta. Znajduje to odbicie również w wizerunku przestrzeni publicznej związanej z miejscem zamieszkania. Komfort użytkowania, stan utrzymania, stan techniczny i zainwestowanie terenów wspólnych jest wyrazem współczesnej kondycji blokowisk. Poprawa jakości przestrzeni publicznej, w zakresie kompozycji urbanistycznej rozumianej jako zagadnienie estetyczne i funkcjonalne, jako jeden z wątków rehabilitacji terenów miasta może poprzez ułatwienie prawidłowego użytkowania przestrzeni zainicjować pozytywne zjawiska socjologiczno-społeczne.

Proces rehabilitacji jako odpowiedź na problemy miasta Krakowa.

Wprowadzając działania odpowiadające szerokiemu pojęciu rehabilitacji obszarów miejskich Miasto Kraków, podobnie jak inne europejskie ośrodki stara się zapobiec problemowi rozpraszania tkanki miejskiej³. Rosnąca akceptacja takiej aktywności ma związek z kształcąca się świadomością konsekwencji niekontrolowanego rozrostu miast z równoczesnym zrozumieniem dla potrzeby zrównoważonego rozwoju rozumianego jako ograniczenie ingerencji w naturalny krajobraz.

Aby zahamować ekspansję terenów zabudowanych na obszary podmiejskie, w listopadzie 2010 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Założeń programu rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Na podstawie tego dokumentu oraz opracowanej w 2011 r. Wielokryterialnej analizy dziewiętnastu osiedli zabudowy blokowej położonych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, Rada Miasta Krakowa w

¹ NAJWIĘKSZE MIASTA POD WZGLĘDEM LICZBY LUDNOŚCI - STAN NA 31.12.2011 R. GUS

² Na rok 2011 wg. Wielokryterialnej Analizy...

³ Urban sprawl

lipcu 2012 r. podjęła decyzję o uruchomieniu pierwszych, programów, z których jeden obejmie osiedle Azory.

Proces ich przygotowania będzie miał charakter partycypacyjny. Doświadczenia w zakresie rehabilitacji osiedli, zarówno krajowe, jak i zagraniczne, jednoznacznie wskazują na możliwie szeroką partycypację obywatelską jako na klucz do powodzenia długofalowych programów rehabilitacji. Ich specyfika wiąże się bowiem z oddziaływaniem na pojedynczego mieszkańca i bezpośrednim wpływem na jego warunki życia. Dotychczasowe praktyki sięgały po różnorodne instrumenty dialogu społecznego: od ankietowania i badań opinii społecznej, poprzez działania konsultacyjne i debaty publiczne do bezpośredniego udziału mieszkańców w pracach nad rozwiązywaniem lokalnych problemów w postaci warsztatów społecznych i innych form aktywizacji. Proponowana formuła zmierza w kierunku pełnego partnerstwa pomiędzy inicjatorem programu – władzami miasta a lokalną społecznością. Uczestnicy nie tylko prezentują swoje bolączki, biorą udział w dyskusji, czy proponują rozwiązania konkretnych problemów, ale współtworzą i współredagują dokument o charakterze strategicznym, podejmując tym samym wspólnie decyzje o przyszłości osiedla. Dokument ten, po akceptacji Rady Miasta Krakowa, stanie się jednym z elementów oficjalnych polityk Miasta.

Projekt USER stał się prekursorem i uzupełnieniem programu rehabilitacji zabudowy blokowej. Lokalna Grupa Wsparcia ma charakter zbliżony do Lokalnego Forum Rehabilitacji, którego celem jest opracowanie Programu przy udziale szerokiego kręgu zainteresowanych. Uczestnicy Lokalnej Grupy wsparcia poprzez pracę na spotkaniach tematycznych będą mają możliwość aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu Lokalnego Planu Działań. Realizuje też zasady partnerstwa pomiędzy władzami miasta a lokalną społecznością.

Metodologia

Projekt USER – podejście partycypacyjne.

Metoda prowadzenia projektu jest zgodna ze strategią rozwoju Unii Europejskiej. Zakłada ona podejście partycypacyjne do kształtowania przestrzeni miejskiej, a jest konsekwencją społecznej świadomości negatywnych przekształceń we współczesnym środowisku zurbanizowanym. Założenia metody URBACTu stały się wyrazem zaakcentowania roli aktywnego użytkownika przestrzeni, który w myśl projektu USER

staje się także jej współtwórcą. Prowadzona w jego ramach działania zmierzające do rehabilitacji przestrzeni publicznej osiedla Azory są jedną z szeregu inicjatyw partycypacyjnych jakie podejmuje Urząd Miasta Krakowa na tym terenie. Był on także przedmiotem dwóch zbliżonych tematycznie wydarzeń. Pierwsze to zorganizowana przez British Council gra miejska – Future City Game⁴, której kontynuacją jest program Active Citizens⁵, drugą jest próba wprowadzenia tam budżetu partycypacyjnego. Jest to nowa inicjatywa Rady Dzielnicy, obecnie na etapie propozycji, gdzie Rada w ramach swoich funduszy część środków przeznaczyć ma na realizację zgłoszonych projektów, natomiast o kolejności działań decydować będzie opinia mieszkańców.

Projekt USER – realizacja.

Projekt USER przewiduje dwa poziomy realizacji: lokalny oraz międzynarodowy, przy czym ideą jest dynamiczne przenoszenie informacji i doświadczeń pomiędzy nimi. W przypadku osiedla Azory pierwszym etapem było wyłonienie członków Lokalnej Grupy Wsparcia spośród mieszkańców aktywnie działających w organach statutowych spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, organizacjach społecznych działających na terenie osiedla. Drugą część stanowią właściciele i zarządcy nieruchomości, przedstawiciele władz miasta i dzielnicy, instytucji kulturalnooświatowych oraz służb i organizacji. Trzon grupy

⁴ Metodologia warsztatów Future City Game ("Gra Miasto Przyszłości"), które są częścią projektu "Creative Cities" ("Kreatywne Miasta"), opracowana została przez British Council i przeprowadzona w wielu miastach na świecie (m.in. w Oslo, Glasgow, Canberze, Bogocie). Projekt podejmuje szereg różnych tematów, takich jak przestrzeń publiczna, sztuka, aktywność obywatelska, rola branż kreatywnych oraz znaczenie polityki kulturalnej dla rozwoju miast, rewitalizacja miast i dzielnic. Stanowi doskonałą okazję do dialogu społecznego między stronami, które rzadko mogą bezpośrednio wymieniać opinie i co ważniejsze tworzyć wspólnie nowe wizje. Źródło: <http://rewitalizacja.krakow.pl/>

⁵ „Active Citizens - Aktywna Społeczność” to międzynarodowy projekt British Council realizowany w ponad 30 krajach świata. Jego celem jest aktywizowanie lokalnej społeczności poprzez tworzenie sieci aktywistów i aktywistek. Program koncentruje się na przeciwdziałaniu wykluczeniu i wspieraniu aktywnego obywatelstwa na rzecz społeczeństwa opartego na różnorodności, dialogu i współpracy. W ramach krakowskiej edycji projektu planowana jest organizacja szkoleń dla aktywistów i aktywistek społecznych, przygotowanie i realizacja wybranych projektów (konkurs projektów) oraz międzynarodowa wymiana dobrych praktyk. Stanowi to uzupełnienie działań związanych z opracowaniem Pilotażowych Programów Rehabilitacji Zabudowy Blokowej dla wybranych przez Radę Miasta Krakowa osiedli: Ugorek, Olsza II i Azory. Źródło: <http://rewitalizacja.krakow.pl/>

stanowią osoby najbardziej zaangażowane w prace projektu, a pozostali członkowie powoływani na czas rozwiązywania danego problemu.

Istotnym aspektem takiego podejścia jest możliwość zainicjowania tworzenia trwałych struktur sieciowych, która poprzez współpracę opartą na wymianie informacji, zasobów, wzajemnego poparcia i możliwości, prowadzonej dzięki wzajemnym kontaktom, sprzyjać będzie tworzeniu rozwojowi komunikacji społecznej, przez co w większym, niż dotychczas stopniu może przyczynić się do osiągnięcia konkretnych, szeroko aprobowanych rozwiązań.

Praca Lokalnej Grupy Wsparcia odbywa się podczas spotkań o charakterze warsztatowym przygotowywanych przez kierownika projektu oraz eksperta lokalnego projektu prowadzonych przez moderatora. Tematyka spotkań przygotowywana jest na podstawie wytycznych głównego eksperta projektu oraz konsultowana z zespołem międzynarodowym. Podczas pracy warsztatowej z mieszkańcami realizowany jest program wg sporządzonego przez eksperta dokumentu Roadmap. Na jego podstawie wykonuje się diagnozę, przygotowuje plan działań, wprowadza się je i testuje. Rozwiązania otrzymane tą drogą stanowią podstawę do stworzenia dokumentu: Lokalnego Planu Działania, który ma być efektem finalnym pracy. Będzie on wykorzystywany jako podstawa do tworzenia lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego, strategii działań a także ubiegania się o finansowanie w ramach programu rehabilitacji oraz inicjatyw społecznych budżetu partycypacyjnego, względnie tzw. lokalnych inicjatyw społecznych.

Pracę Lokalnej Grupy Wsparcia uzupełniane są poprzez ankiety badawcze przeprowadzone w szkołach, konkursy plastyczne dla dzieci i młodzieży szkolnej w większości placówek oświatowych osiedla. Aktywności te mają na celu zaangażowanie jak największej liczby osób w działania projektu, uzyskanie jak największej ilości informacji pochodzącej z dużej próby mieszkańców. Ponadto kształcona jest w ten sposób aktywna postawa obywatelska a także uświadamiane są możliwości własnego wpływu na wygląd miejsca naszego obecnego, a może także przyszłego miejsca zamieszkania.

W proponowanej formule zastosowano szeroki zakres technik warsztatowych a dodatkowym testem jest udział studentów i pracowników naukowych wyższych uczelni - osób dysponujących zróżnicowanym zasobem wiedzy specjalistycznej

mogących na miejscu udzielać uczestnikom odpowiedzi na pytania dotyczące możliwości rozwiązań konkretnych problemów, jak również współtworzyć od strony merytorycznej poszczególne projekty.

Pracę na szczeblu lokalnym uzupełniają warsztaty międzynarodowe podczas których zespoły realizujące projekty w swoich miastach wraz z ekspertem międzynarodowym odwiedzają swoich partnerów, gdzie podczas dyskusji wymieniają poglądy zarówno pomiędzy sobą jak i z członkami Lokalnej Grupy Wsparcia. Mają też okazję przeprowadzić wizję lokalną w terenie i zamieścić swoje spostrzeżenia z realizacji projektu w dokumencie końcowym oceny warsztatów.

Strony zainteresowane/Interesariusze

Osiedle Azory to osiedle pełniące głównie funkcję mieszkaniową. Nie ma tu wielu firm czy usług, funkcjonują raczej małe sklepy, dlatego też Lokalną Grupę Wsparcia powinni reprezentować głównie sami mieszkańcy lub spółdzielnie mieszkaniowe bądź wspólnoty mieszkaniowe.

Po realizacji LPD, ULSG zostanie przekształcony w Lokalne Forum Rewitalizacji, które będzie stanowić (zbiorowy) organ wykonawczy, odpowiedzialny za ostateczne przygotowanie i realizację programu rewitalizacji osiedla.

Zaproszenie na pierwsze spotkania otrzymali:

- liderzy społeczności lokalnych (przedstawiciele mieszkańców aktywnie działających w organach statutowych spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, organizacji społecznych działających na terenie osiedla, itp)
- przedstawiciele właścicieli i zarządców nieruchomości
- przedstawiciele podmiotów gospodarczych działających na terenie osiedla
- przedstawiciele jednostek i instytucji infrastruktury społecznej, takich jak przedszkola, szkoły, uczelnie, domy pomocy społecznej, domy kultury, organizacje sportowe
- Radni Rady Miasta i Rady Dzielnic
- przedstawiciele wybranych wydziałów Urzędu Miasta
- przedstawiciele wybranych jednostek miejskich i podmiotów prywatnych odpowiedzialnych za funkcjonowanie infrastruktury miejskiej i gminnej

- przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
- eksperci: przedstawiciele organizacji lub stowarzyszeń zawodowych (architektów, urbanistów, itp)
- przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo (Straży Miejskiej, Policji, Straży Pożarnej)

Zaproszenia zostały wysłane do instytucji, przedstawicieli lokalnych za pośrednictwem strony internetowej Facebook osiedla Azory oraz plakatów rozwieszonych na terenie osiedla. Po dwóch spotkaniach utworzyła się grupa około 20 osób – stanowiąca rdzeń ULSG. Aktywnie uczestniczy w spotkaniach organizowanych przez zespół projektowy i wnosi cenny wkład do prac projektowych.

Spotkania mają formę warsztatów, które są przygotowywane i moderowane przez miejscowego eksperta projektu.

Uczestnicy warsztatów zostali podzieleni na małe grupy, pracowali na mapach osiedla Azory, na których zaznaczali miejsca, w których żyją, spacerują, które mijają, lubią i nie lubią. Próbowali również znaleźć centralny punkt osiedla Azory.

DIAGNOZA

Diagnoza obszaru Azory powstała na podstawie wielu dokumentów na zróżnicowanym poziomie. Kluczowe wyniki są efektem posiedzeń Lokalnej Grupy Wsparcia oraz badań ekspertów.

Główne cele diagnozy:

- zidentyfikowanie przestrzeni publicznych najważniejszych dla mieszkańców, tych wymagających najpilniejszej interwencji
- określenie obszaru, z którym mieszkańcy się identyfikują
- określenie aktualnego stanu wykorzystania, konfliktów i dysfunkcji
- określenia potrzeb konkretnych użytkowników obszaru

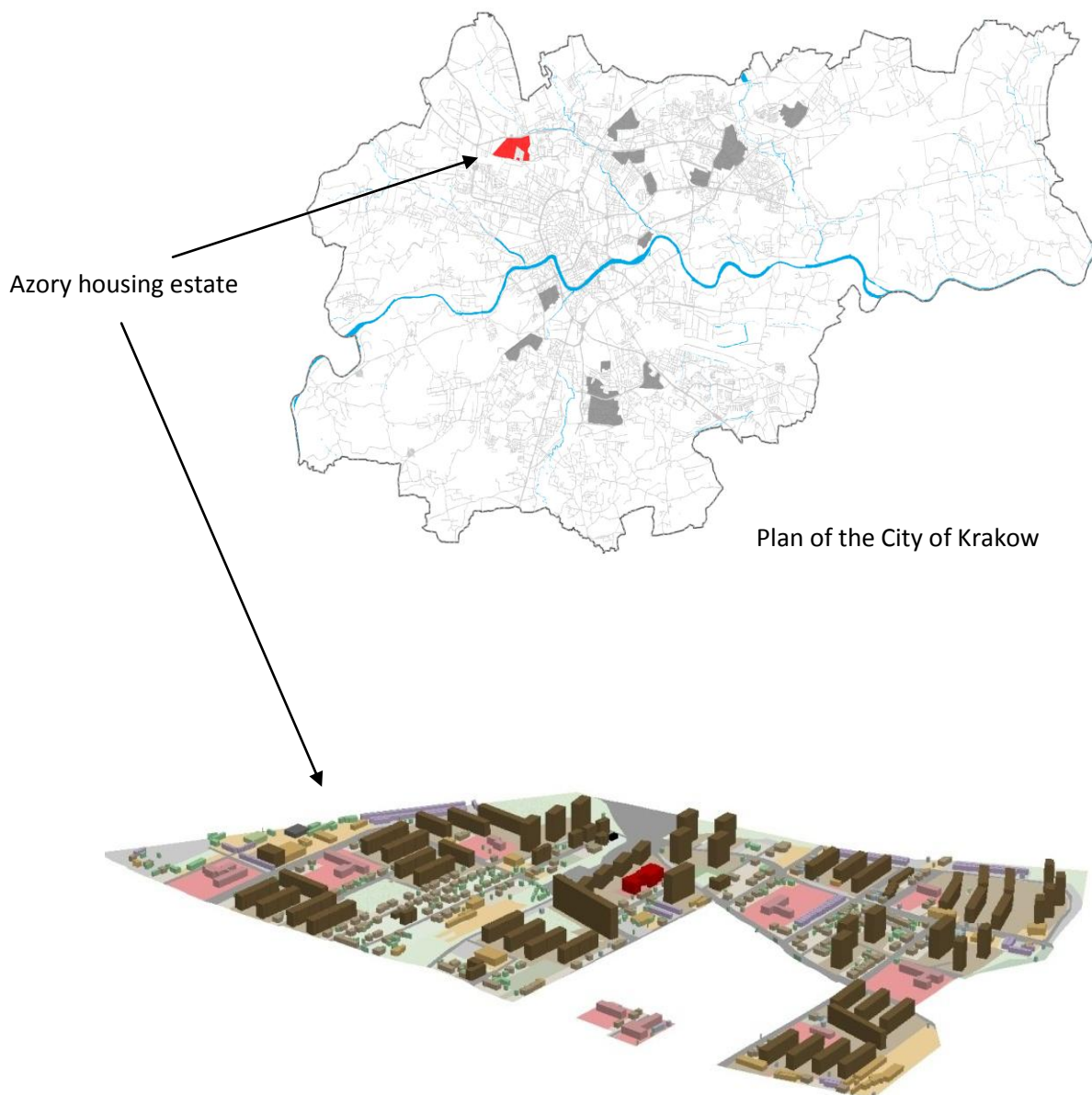
Niektóre informacje zostały zebrane podczas opracowywania dokumentów strategicznych dla całej gminy.

W 2007 roku przyjęto **Miejski Program Rewitalizacji**, którego celem jest zidentyfikowanie i określenie najważniejszych obszarów na terenie miasta Krakowa i podjęcie odpowiednich działań, mających na celu wyeliminowanie zjawisk negatywnych i doprowadzenie do zrównoważonego rozwoju. Biorąc pod uwagę specyfikę problemu, jest to program interdyscyplinarny i wieloletni. Wskazuje 8 obszarów krytycznych, gdzie konieczna jest realizacja procedur rewitalizacji. 3 z nich zostały objęte szczegółowymi programami rewitalizacji ze szczegółowymi projektami. Podkreślano również, że konieczne jest podjęcie działań dotyczących zdegradowanych osiedli mieszkaniowych (blokowisk).

W 2011 roku zostało sporządzone szczegółowe opracowanie diagnostyczne zatytułowane "Analiza wielokryteriowa dziewiętnastu osiedli mieszkaniowych znajdujących się na terenie Miasta Kraków". Badania i analizy uwzględniały inwentaryzację terenu, uzyskanie niezbędnych informacji, prowadzenie kontroli w spółdzielniach mieszkaniowych odpowiedzialnych za analizowanie danego osiedla mieszkaniowego, a następnie przeprowadzenie specjalistycznych analiz prezentujących różne zjawiska społeczno-gospodarcze występujące na tych osiedlach. Badania wskazują 37 wskaźników, na podstawie których została przeprowadzona ocena osiedli i według których uporządkowano je według kolejności, począwszy od tych, które najpilniej potrzebują rewitalizacji do tych, które w tym momencie nie potrzebują tego typu działań. Wskaźniki zostały podzielone na 6 grup obejmujących następujące zagadnienia: społeczne, ekonomiczne, środowiskowe, techniczne, architektoniczno-urbanistyczne, ogólno-miejskie. Analizowane osiedla zostały uporządkowane według liczby przyznanych im punktów.

Obszar działalności projektowej

Wyżej wymienione dokumenty pozwoliły na opracowanie szczegółowego opisu obszaru działania projektu.



Przedmiotem Lokalnego Planu Działania są przestrzenie publiczne na terenie Osiedla Azory. Osiedle Azory położone jest w dzielnicy IV Prądnik Biały i jest jednym z największych osiedli mieszkaniowych wybudowanych po 1945 roku w Krakowie. Azory zostały zbudowane na terenie Bronowic Wielkich, dawnego przedmieścia Krakowa. Położone są blisko ścisłego centrum miasta, ok. 4 km od Rynku Głównego.

Wzniesione w latach 1962–1977 wg projektu M. Turskiego i J. Camuczyńskiego budynki pięcio- i jedenastokondygnacyjne o powierzchni 67,91 ha powstały w technologii

wielkoblokowej. Obszar osiedla położony jest po północnej stronie starego miasta, od południa sąsiaduje z jednostką wojskową, od zachodu poprzez Park Wyspiańskiego sąsiaduje z osiedlem Krowodrza Górka. Od północy i zachodu osiedle graniczy z terenami powstałych w okresie 1989-2010 osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych i jednorodzinnych. W odległości 800m na zachód od granic analizowanego obszaru położony jest kompleks obiektów handlowych (IKEA, MAKRO).

Teren osiedla zagospodarowywany był od lat 20. XX wieku, w efekcie powstała specyficzna mozaika wzajemnie przeplatających się funkcji. Do połowy lat 60. XX wieku dominowała na tym terenie zabudowa jednorodzinna (obecnie blisko 15% terenu), jednak po wybudowaniu osiedla Azory składającego się z 72 bloków, dominującą funkcją stała się zabudowa wielorodzinna (ponad 30% terenu).

Osiedle zamieszkiwane jest przez 15 295 mieszkańców, co stanowi 2,05% ludności Krakowa. Kształt piramidy płci i wieku wskazuje na starzenie się społeczeństwa omawianego osiedla - udział dzieci poniżej 10 roku życia wynosi 6,2% ogółu populacji, przy jednocześnie bardzo wysokim udziale ludności powyżej 70 roku życia - 14,3%.

Kształt funkcja układ przestrzeni publicznych

Osiedle, zaprojektowane zostało w latach 60-tych, wg ówczesnych standardów, jako typowa "sypialnia" miejska. W konsekwencji, jako wyraz panującego wówczas funkcjonalizmu, charakteryzuje je monofunkcyjność, homogeniczność, brak strefowania, sztywna liniowa kompozycja, brak dbałości o detal architektoniczny i urbanistyczny. Realizowane z minimum nakładów, osiedle wytworzyło przestrzeń międzyblokową, zagospodarowaną jako teren zielony w większości niezakomponowany. W przestrzeni tej nie ma osi, punktów kulminacyjnych, strony lewej ani prawej, nie ma początku i nie ma końca tworząc beładne widoki, ale nie tworząc perspektywy. Jest to w znacznej mierze niedostatek wynikający ze słabości obowiązującego systemu prawnego zarządzania przestrzenią, w szczególności planowania przestrzennego. Obszar osiedla nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Efektami są niedostatki funkcjonalne, chaos przestrzenny i informacyjny, nieefektywne i nieekonomiczne wykorzystanie przestrzeni, niewłaściwa ilość, struktura i układ sieci usług komercyjnych.

Strukturę przestrzenną osiedla uzupełniają tereny usług sportu i rekreacji, które zajmują blisko 3,5% obszaru. Pomimo stosunkowo dużego obszaru przeznaczonego na cele rekreacyjne (2,4 ha), z uwagi na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca jest bardzo niski (1,5 m²/M) stąd dostęp do tych terenów jest utrudniony. W strukturze użytkowania budynków nie odnotowuje się obiektów sportowo-rekreacyjnych.

Organizacja ruchu pieszego uzależniona od układu dróg kołowych (tereny dróg publicznych i wewnętrznych stanowią ok. 16% w strukturze przestrzennej):

- Brak separacji ruchu powoduje zagrożenie bezpieczeństwa,
- Brak niezależnych, tranzytowych ciągów pieszych i rowerowych

Brak miejsc parkingowych powoduje zawłaszczanie przestrzeni wewnątrzsiedlowej

Tereny usług (publicznych i komercyjnych) zajmują blisko 13 ha, co stanowi blisko 19% powierzchni analizowanego terenu. Wskaźnik ten potwierdza dobrą obsługę w zakresie infrastruktury publicznej, jak również dobry dostęp do podstawowych usług komercyjnych.

W przestrzeni osiedla wyróżnić można następujące kategorie, wpływające na proces i efekty ich kształtowania:

- Przestrzenie publiczne - ogólnodostępne (w zarządzie podmiotów publicznych – Gminy) – drogi publiczne i urządzenia komunikacyjne, place, zieleń publiczna pozostają w zarządzie jednostek miejskich
- Przestrzenie wspólne ogólnodostępne – przestrzenie międzyblokowe, drogi wewnętrzne, urządzenia komunikacyjne - w zarządzie spółdzielni, wspólnot mieszkaniowych
- Przestrzenie zamknięte – prywatne w zarządzie osób i podmiotów prywatnych (np. zabudowa jednorodzinna)

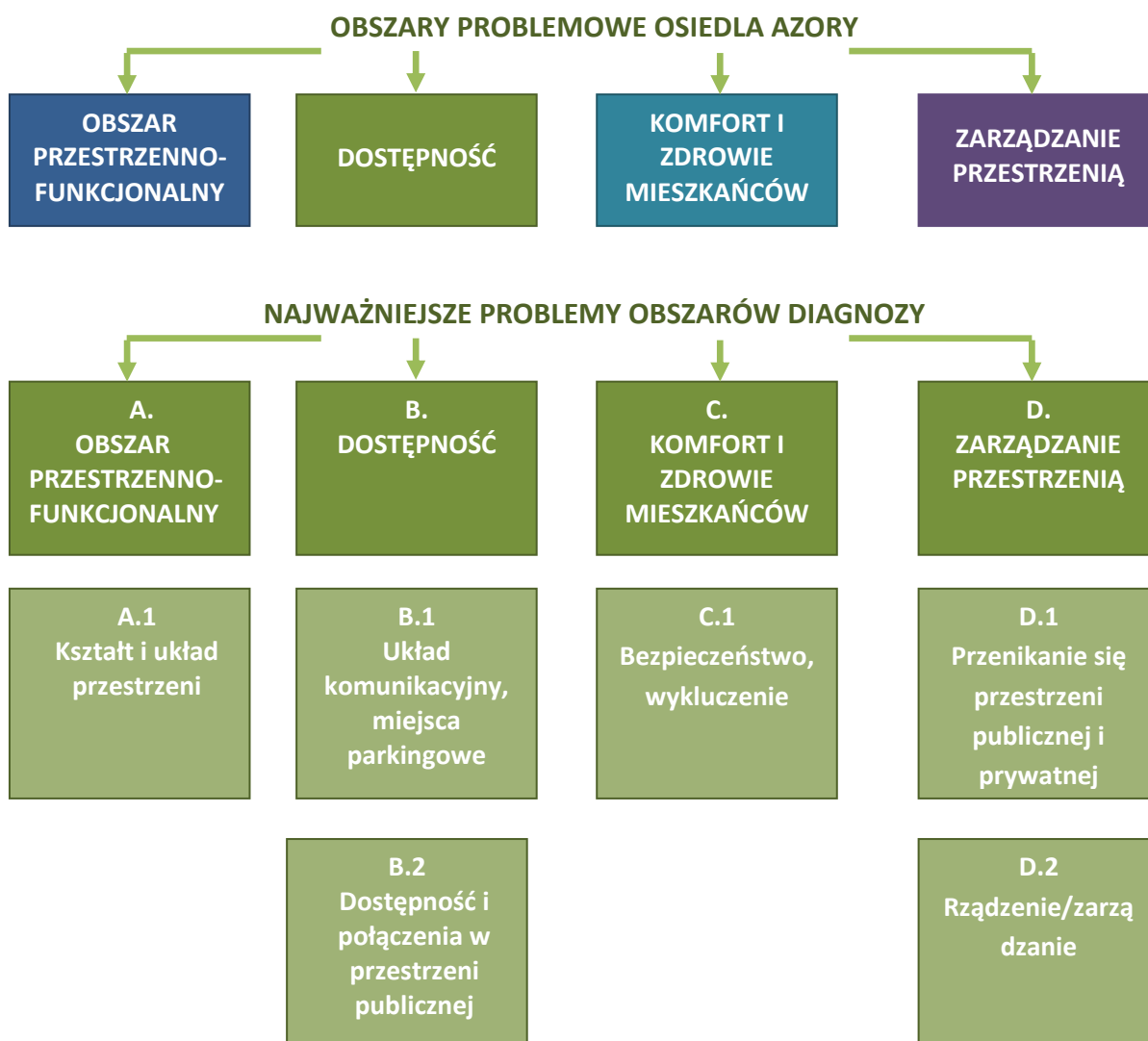
Zarządzanie obejmuje zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego, bieżące utrzymanie, zachowanie porządku i czystości, zagospodarowanie i wyposażenie w niezbędne urządzenia, małą architekturę, przeprowadzenie procesu inwestycyjnego, finansowanie

W większości przypadków planowe zarządzanie dotyczy obszarów podlegających wspólnemu zarządowi. Brak jest należytej koordynacji w skali całego osiedla, jak również na styku zarządcy – Miasto. Z tego względu program rehabilitacji jest pierwszym tego rodzaju

kompletnym i wieloaspektowym przedsięwzięciem zmierzającym do poprawy stanu istniejącego.

Analiza problemów.

Pierwszym etapem diagnozy było zidentyfikowanie problemów konfliktów oraz potrzeb mieszkańców związanych z użytkowaniem przestrzeni wspólnych. Analizę prowadzono równocześnie na kilku płaszczyznach odnosząc się do problemów opisanych w „Wielokryterialnej analizie dziewiętnastu osiedli zabudowy blokowej położonych na terenie Gminy Miejskiej Kraków”. Na podstawie analizowanych dokumentów, badań ekspertów, pracy analitycznej i projektowej ze studentami, a przede wszystkim warsztatów z mieszkańcami wyłoniono najważniejsze zagadnienia dotyczące obszaru osiedla Azory, które uszeregowano w 4 główne grupy problemowe obejmujące obszar przestrzenno-funkcyjny, dostępności, komfortu i zdrowia mieszkańców oraz zarządzania przestrzenią.



A.1 Kształt, układ przestrzeni

Osiedle Azory cechuje jednorodność, brak strefowania funkcjonalnego, sztywna liniowa kompozycja oraz brak dbałości o detal architektoniczny i urbanistyczny. W konsekwencji, na osiedlu **brakuje wyodrębnionego „centrum lokalnego”**, usługi komercyjne są rozproszone i w zasadzie ograniczone do kilku sklepów spożywczych, sklepu z używaną odzieżą oraz małej gastronomii. Konieczność udania się poza teren osiedla w celu zrobienia zakupów czy spotkania się w pubie powoduje, iż osiedle pełni głównie funkcję sypialną.

B.1 Układ komunikacyjny i miejsca parkingowe

Osiedle, projektowane w czasach, w których samochód nie był dobrem powszechnie dostępnym, nie spełnia współczesnych wymogów w zakresie obsługi komunikacyjnej. Efektem tego jest **niedostosowanie układu komunikacyjnego** (przekroje dróg, parametry techniczne, sterowanie ruchem) do rzeczywistych potrzeb, skutkujące wielokrotnymi przekroczeniami parametrów ruchowych poszczególnych ciągów komunikacyjnych, jak i całego układu problem szczególnie widoczny w czasie szczytów komunikacyjnych. Z uwagi na potok ruchu generowany przez osoby dojeżdżające poprzez osiedle Azory do centrum miasta i z powrotem, włączenie się do ruchu w godzinach szczytu porannego oraz w godzinach popołudniowych jest bardzo utrudnione (szczególnie widoczne w okolicy wiaduktu kolejowego). Brak możliwości wyizolowania ruchu autobusowego powoduje, że autobusy komunikacji miejskiej obsługujące to osiedle odnotowują znaczące opóźnienia. Osiedle nie jest obecnie połączone bezkolizyjną ścieżką rowerową z centrum miasta, co uniemożliwia wykorzystanie tego środka transportu przez większą część mieszkańców osiedla, Szczególnej uwagi wymaga katastrofalny wręcz **brak odpowiedniej liczby miejsc parkingowych**, przez co dochodzi do zawłaszczania na ten cel przestrzeni wspólnej i zielonej. Na obszarze osiedla znajduje się około 90 garaży, w większości jednostanowiskowych oraz około 650 ogólnodostępnych wyznaczonych miejsc parkingowych. Na jednego mieszkańca osiedla przypada 0,06 miejsca parkingowego.

B.2 Dostępność i połączenia w przestrzeni publicznej

Dotkliwy jest brak bezpiecznego i dostępnego przejścia do terenów handlowych przy Galerii Bronowice. Ciągi piesze zapewniają szybki i bezpieczny dostęp do środków komunikacji

miejskiej, natomiast **brak jest sieci połączeń rekreacyjnych spacerowych i rowerowych** dla mieszkańców korzystających z osiedlowych terenów rekreacyjnych. Problemem jest **zagospodarowanie przestrzeni niesprzyjające osobom starszym i niepełnosprawnym**. Dotyczy to zarówno przestrzeni publicznej między blokami jak i samych budynków, które nie są wyposażone w windy, która nie odpowiada na potrzeby osób starszych.

C.1 Bezpieczeństwo, wykluczenie

Takiego typu przestrzeń podatna jest na występowanie różnego rodzaju patologii i konfliktów, mających swoje źródło w problematyce społecznej. Do najbardziej wyróżniających się zjawisk należy chuligaństwo związane z działalnością kibiców futbolowych, bezpieczeństwo komunikacyjne, wykluczenie bądź ograniczenie funkcjonowania osób w podeszłym wieku wynikające ze starzenia się społeczności lokalnej.

D.1 Przenikanie się przestrzeni publicznej i prywatnej

Z racji historycznych zaszczości, postępującej reprivatyzacji własności, istniejącego układu przestrzennego można zaobserwować **wzajemne przenikanie się różnych form własności**, co wobec braku odpowiedniej wzajemnej koordynacji skutkuje widocznym w przestrzeni konfliktem wynikającym z różnych sposobów i możliwości zarządzania. Dotyczy to w szczególności możliwości inwestycyjnych (wspólnych, planowych przedsięwzięć), jakości i sposobu utrzymania porządku i czystości, właściwego wyposażenia w infrastrukturę użytkową: place zabaw, urządzenia sportowe i rekreacyjne, małą architekturę, zielen komponowaną itp. Istniejąca przestrzeń osiedla – jej kształt, funkcjonalność, percepcja - materializuje konflikty funkcjonujące w istniejących relacjach pomiędzy interesariuszami. Dotyczy to zarówno kwestii **zarządzania przestrzenią wspólną**, ekonomiki użytkowania, jak i komunikacji społecznej czy identyfikacji (local identity). Konflikty widoczne są szczególnie na stykach różnych form własności, sposobów zarządzania czy zauważalnych niedostatkach funkcjonalnych np. deficytu miejsc parkingowych lub struktury i układu usług komercyjnych.

D.2 Koszty utrzymania

Zły stan techniczny przestrzeni i zawartych w niej obiektów oraz urządzeń, nieprzystające do czasów współczesnych rozwiązania infrastrukturalne, nieefektywność w zagospodarowaniu i wykorzystaniu przestrzeni wymagają zaangażowania znaczących

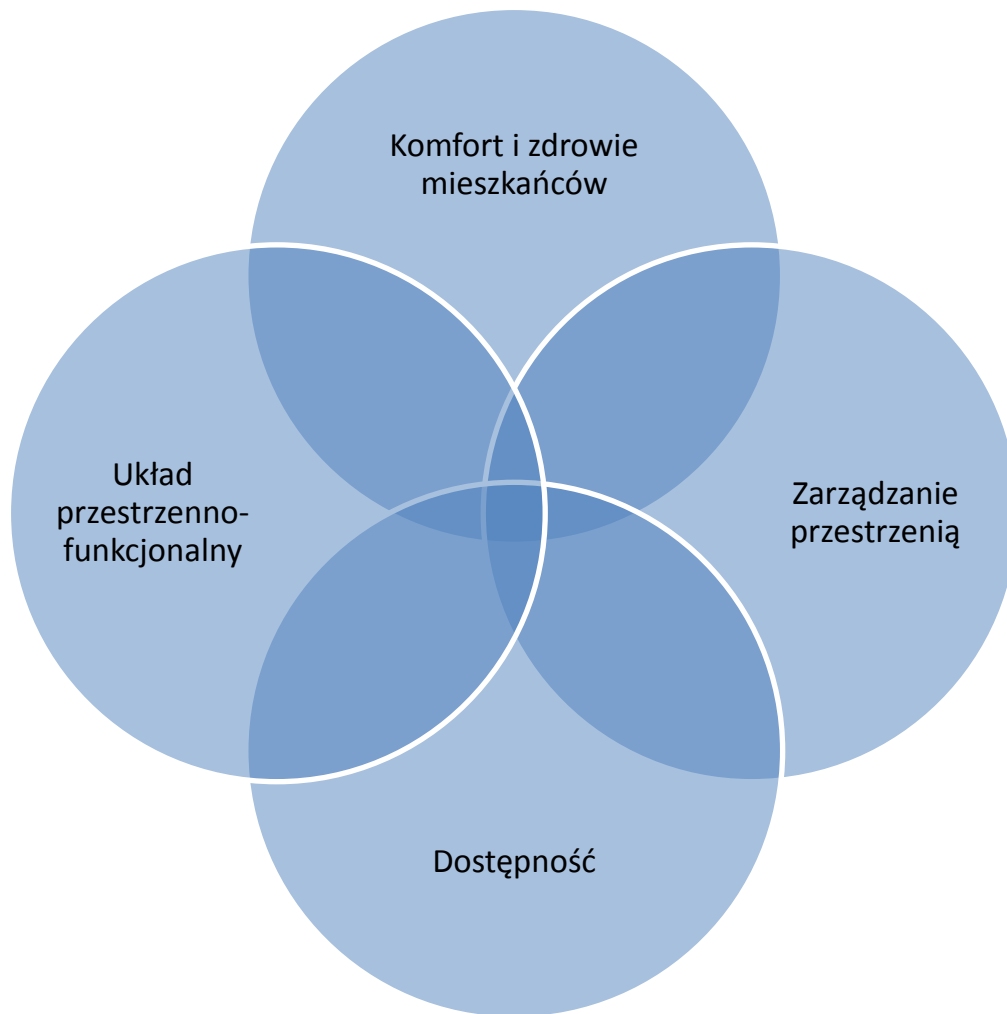
środków finansowych zarówno w dziedzinie inwestycji, jak i bieżącego utrzymania. Ograniczone możliwości w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych prowadzą do obciążania mieszkańców nadmiernymi indywidualnymi kosztami eksploatacyjnych. Nakłada się na to brak odpowiednio efektywnego systemu zarządzania finansowego w skali jednostki urbanistycznej – osiedla. Także i tu widoczny jest konflikt interesów wynikający z rozdrobnienia różnych form własności w odniesieniu do przestrzeni ogólnodostępnych.

Kolejnym problemem zidentyfikowanym na obszarze objętym planem, jest **pogarszający się stan techniczny budynków i infrastruktury komunalnej**, za którą odpowiada Miasto. Dotyczy to przede wszystkim dawnego budynku gimnazjum, który po likwidacji szkoły nie jest użytkowany i niszczeje, oraz zaniedbanego, należącego do gminy budynku, w którym mieści się sklep Polo.

W trakcie spotkań Lokalnej Grupy Wsparcia, uczestnicy spotkań zwracali uwagę na konflikty w użytkowaniu przestrzeni dla rekreacji oraz brak połączeń pieszych i rowerowych pomiędzy terenami rekreacyjnymi. Jako istotne wymieniano także problemy społeczne, konflikty kibiców, grupowanie się powodujące wyłączenie z prawidłowego użytkowania danych przestrzeni. Miejsca publiczne określano jako niebezpieczne, nieaktywne i nieożywione.

Szczegółowa diagnoza przestrzenna

Efektem szczegółowej diagnozy przestrzennej było wyodrębnienie obszarów problemowych i przestrzennych dla planowanych działań. Obszary problemowe przedstawiono w formie zagadnień w trzech głównych grupach problemowych. Zdecydowano, że obszar dostępności zawiera się zarówno w aspektach przestrzenno-funkcjonalnych, jak i w komforcie użytkowania przestrzeni i problemy z tego obszaru zawarto w odpowiednich działach. Obszary przestrzenne przedstawiono graficznie na mapie pt. Diagnoza 1 - Przestrzenie publiczne wymagające interwencji – proponowana sieć połączeń.



Wnioski z diagnozy:

A. Układ przestrzenno-funkcjonalny

Ilość i rozmiar przestrzeni publicznych osiedla Azory został określony jako wystarczający, a rozmieszczenie miejsc strefy ogólnodostępnej za korzystne. Równocześnie sposób zagospodarowania terenów współużytkowanych wydaje się być chaotyczny i niespójny estetycznie. Ilość terenów dla czynnej i biernej rekreacji jest wystarczająca, natomiast brak jest miejsc o charakterze reprezentacyjnym, placów miejskich. Sposób zagospodarowania przestrzeni publicznej odpowiada na potrzeby mieszkańców starszych i rodzin z dziećmi w wieku przedszkolnym oraz szkolnym. Brakuje miejsc dla młodzieży licealnej, studentów oraz dla rodziców z niemowlętami. Mieszkańcy zwrócili także uwagę na brak miejsc zadaszonych, okrytych przed słońcem oraz miejsc typu amfiteatr przystosowanych do organizacji wydarzeń. Z korzyścią dla środowiska naturalnego, ale przede wszystkim dla komfortu mieszkańców byłoby wprowadzenie do wnętrza urbanistycznych osiedli naturalnych elementów kompozycji, np. wody, a także pozyskiwanie energii ze źródeł naturalnych. Subiektywne odczucia mieszkańców odnośnie cech przestrzeni publicznej, jej czytelności oraz

estetyki są zbieżne. Atrakcyjność wizualna osiedla odbierana jest poprzez jego przestrzenie rekreacyjne, obszary urządzonej zieleni. (rys. Diagnoza 2 – Układ przestrzenny)

Program usług oraz obiektów kulturalnych dostępnych w przestrzeniach publicznych Azorów jest ograniczony. Największym mankamentem jest tymczasowość obiektów usługowo-handlowych oraz brak usług aktywizujących przestrzeń np. gastronomii. Problemem jest gromadzenie się osób spożywających alkohol w pobliżu punktów sprzedających i serwujących alkohol, co degraduje towarzyszące tym miejscom przestrzenie. (rys. Diagnoza 3 – Program funkcjonalny)

B. Komfort i zdrowie mieszkańców

Na komfort i zdrowie mieszkańców wpływa dostępność komunikacyjna terenu osiedla, sieć komunikacji wewnętrznej oraz dostęp do usług i możliwość realizacji zdrowego trybu życia. Dlatego też diagnozowany obszar dostępności zdecydowano się włączyć w obszar działań na rzecz komfortu i zdrowia mieszkańców.

Dostępność komunikacyjna i powiązania z centrum miasta ograniczone są poprzez korki tworzące się w godzinach szczytu na ulicach wyjazdowych. Brak komunikacji szynowej pogłębia ten problem. Mieszkańcy korzystają z transportu indywidualnego co wzmaga problem bezpieczeństwa ruchu kołowego i powoduje degradację przestrzeni publicznej poprzez chaotyczne parkowanie. Dotkliwy jest brak bezpiecznego i dostępnego przejścia do terenów handlowych przy Galerii Bronowice. (rys. Diagnoza 4 – dostępność i układ komunikacyjny)

Problemem jest zagospodarowanie przestrzeni niesprzyjające osobom starszym i niepełnosprawnym. Dotyczy to zarówno przestrzeni publicznej między blokami jak i samych budynków, które nie są wyposażone w windy, która nie odpowiada na potrzeby osób starszych.

Ciągi piesze zapewniają szybki i bezpieczny dostęp do środków komunikacji miejskiej, natomiast brak jest sieci połączeń rekreacyjnych spacerowych i rowerowych dla mieszkańców korzystających z osiedlowych terenów rekreacyjnych. Poprawa rozwiązań komunikacyjnych może wpłynąć na zmianę przyzwyczajzeń i stylu życia mieszkańców osiedla, co ułatwiłoby rozwiązanie problemu miejsc postojowych dla samochodów osobowych.

Psychiczny komfort zapewnia poczucie bezpieczeństwa, czytelna kompozycja i estetyka przestrzeni. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców w przestrzeniach publicznych zakłóca grupowanie się młodzieży oraz osób pijących alkohol zachowujących się w sposób agresywny i aspołeczny. Sprzyjają temu miejsca osłonięte, trudne do nadzoru, a także łatwa dostępność alkoholu w punktach sprzedaży całodobowej. Takim zachowaniom zapobiega patrołowanie narażonych obszarów, odpowiednie oświetlenie oraz utrzymanie zieleni. (rys. Diagnoza 5 – Poczucie bezpieczeństwa)

Punkty orientacyjne w postaci dominant przestrzennych zarówno pozytywnych (np. blok przy Jaremy z murem), jak i negatywnych są wyraźne. Brakuje jednak drobniejszych

elementów w przestrzeni osiedla ułatwiających poruszanie się po jego terenie. Pozytywną oznaką jest identyfikacja z przestrzeniami, nadawanie im nazw potocznych (np. Alejki, łąka pod kościołem, górka przy Tysięczniku) świadczących o utożsamianiu się mieszkańców z przestrzeniami publicznymi wewnątrz zespołu. Aranżacja mniejszych wnętrz półprywatnych w sposób harmonijny, z zastosowaniem konkretnej stylizacji ułatwiłaby poruszanie się po osiedlu. (rys. Diagnoza 6 – Kompozycja i orientacja przestrzenna)

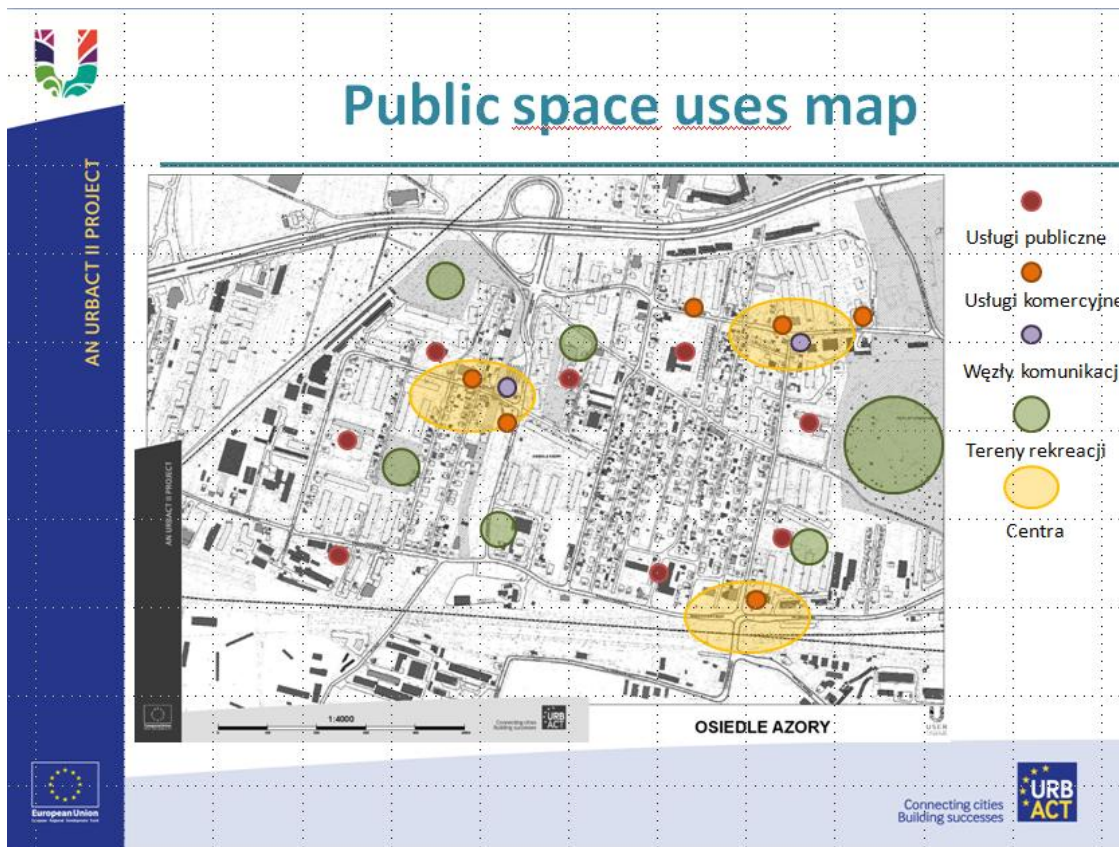
C. Zarządzanie przestrzenią

Na terenie Azorów brak jest czytelnych zasad gospodarowania i użytkowania terenu. Konflikty w utrzymaniu terenów, szczególnie na styku granic jego własności. Brak koordynacji w działaniach służb poszczególnych jednostek miejskich oraz lokalnych odpowiedzialnych za utrzymanie terenów. Brak zaangażowania i inicjatyw mieszkańców. Aktywizacja mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców w działaniach społecznych i partycypacyjnych mogłaby ułatwić wypracowanie metod finansowania na realizację koniecznych dla stworzenia przyjaznej przestrzeni przedsięwzięć. (rys. Diagnoza 7 – Gradacja prywatności i utrzymanie zieleni)

Mankamentem wydaje się być zarządzania terenami współużytkowanymi prowadzący do niewystarczającego utrzymania tych terenów oraz wizualnego chaosu i przypadkowości urządzeń, zieleni i małej architektury. W tym obszarze wypracowanie metod dialogu i współpracy pomiędzy zarządcami przestrzeni a jej użytkownikami mogłoby przynieść obustronne korzyści.

Wnioski z warsztatów z mieszkańcami - mapy mentalne osiedla.

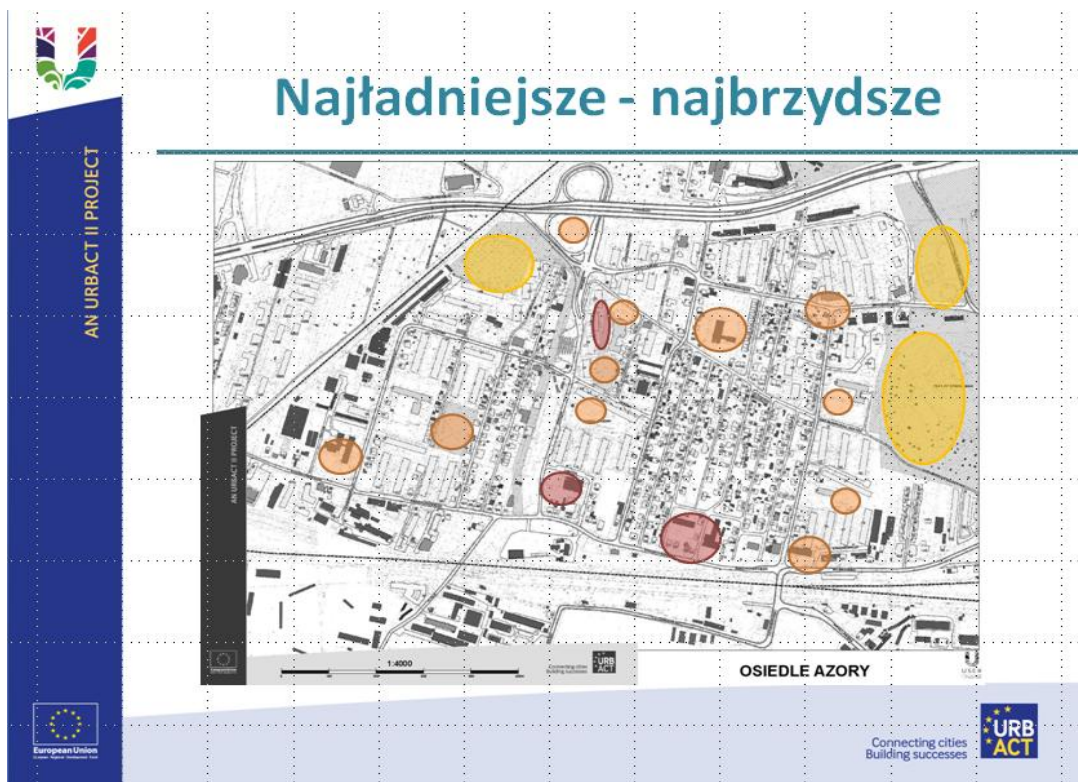
Efektem pierwszej części realizacji projektu USER na Azorach było sporządzenie diagnozy obszarów uważanych przez mieszkańców za istotne centra o charakterze usługowym, komunikacyjnym i rekreacyjnym. Miejsca te oceniono pod kątem ich wagi dla użytkowników: mieszkańców, osób pracujących na tym terenie, a także przyjezdnych. Najważniejsze miejsca w formie mapy mentalnej przedstawiono na ilustracji poniżej.



Il. 1. Schemat diagnozy przestrzeni publicznej Azorów – rozproszenie funkcjonalno-przestrzenne.

Za najważniejsze centra usługowe, społeczne oraz miejsca koncentracji ruchu uznano obszary kluczowe dla wizerunku osiedla – węzły komunikacyjne, które jednocześnie mogą być odczytywane jako „bramy” wprowadzające na teren Azorów. Mieszkańcy uznali, że miejsca te wpływają na negatywny wizerunek osiedla i wymagają interwencji ze względu na układ przestrzenny, estetykę oraz funkcjonalność. Zauważono również rozproszenie i niejednorodność programu funkcjonalnego osiedla, co powoduje brak wykorzystywania przestrzeni publicznych na co dzień, jako sieci połączeń wewnętrznych oraz sprawia, że potrzeby mieszkańców realizowane są na zewnątrz osiedla. Wynikiem tego jest ograniczenie korzystania z przestrzeni publicznych do poruszania się do środków komunikacji.

Kolejnym etapem było wytypowanie miejsc uważanych za najbardziej i najmniej estetyczne z wskazaniem, czy negatywny, bądź pozytywny odbiór danej przestrzeni jest wynikiem sposobu zagospodarowania terenu, czy jego utrzymania. W efekcie jedyny obszar na terenie Azorów, który został oceniony jednoznacznie pozytywnie to „Alejki” – wnętrza rekreacyjne w północno-zachodniej części osiedla. Co istotne, tylko tereny określone jako dobrze utrzymane odbierane były jako ładne – estetyczne. Pozostałe przestrzenie publiczne określono jako posiadające potencjał stania się atrakcyjnymi przy lepszym utrzymaniu. Wynik tego badania potwierdza, że problemy związane z utrzymaniem oraz strukturą własności terenu mają odbicie w strukturze przestrzennej osiedla.



Il. 2. Schemat diagnozy przestrzeni publicznej Azorów – przestrzenie odbierane pozytywnie i negatywnie. Żółtym kolorem wyróżniono obszary najładniejsze, pomarańczowym, te mające potencjał, żeby stać się miejscami szczególnie atrakcyjnymi, a na czerwono zaznaczono miejsca, które w opinii mieszkańców Azorów uznane zostały za jednoznacznie za brzydkie.



Il. 3. Schemat diagnozy przestrzeni publicznej Azorów – przestrzenie określane jako dobrze zagospodarowane (na żółto) i dobrze utrzymane (na zielono).

Ogólnym wnioskiem z przeprowadzonych analiz było stwierdzenie, że większość przestrzeni publicznych jest niezagospodarowana, nieprawidłowo utrzymywana oraz niewłaściwie użytkowana.

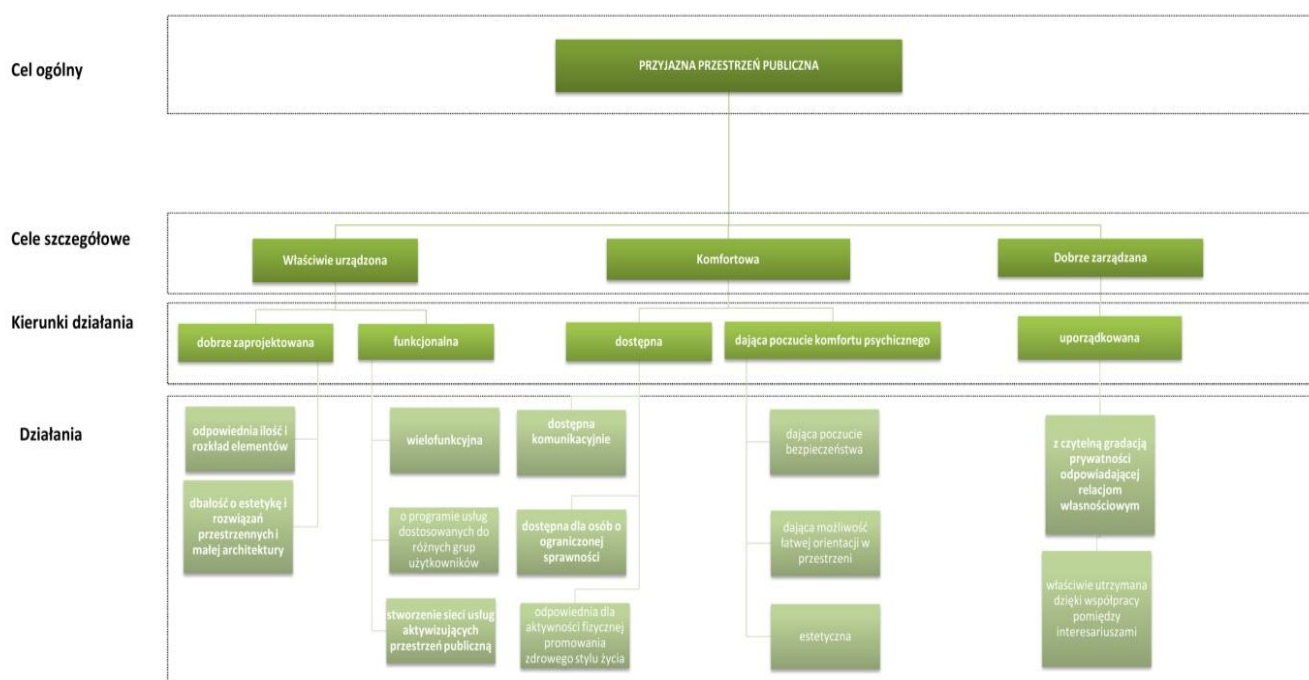
Efektem końcowym diagnozy było wybranie siedmiu obszarów strategicznych, które stały się przedmiotem warsztatów projektowych oraz wydarzeń przeprowadzanych w ramach projektów, a stały się przedmiotem pomysłów, projektów oraz strategii na terenie osiedla Azory. (por. rys. Diagnoza 1 - Przestrzenie publiczne wymagające interwencji – proponowana sieć połączeń).

Miejsca wytypowane do pracy w ramach projektu rehabilitacji przestrzeni publicznej osiedla Azory:

1. Przestrzeń publiczna ulicy Weissa – od węzła przy ul. Radzikowskiego poprzez strefę pętli autobusowej przy skrzyżowaniu z ul. Jaremy po tereny zielone przy ul. Gnieźnieńskiej wraz z realizacją połączenia z terenami usługowymi po północnej stronie ul. Opolskiej.
2. Przestrzeń publiczna ulicy Radzikowskiego – od terenów przed ośrodkiem zdrowia poprzez węzeł z ul. Stachiewicza i Wybickiego z uwzględnieniem istniejącego połączenia pod nasypem kolejowym z ulicą Wrocławską.
3. Przestrzeń o charakterze placu powiązanego z budynkiem DH POLO przy ul. Weissa/Lentza
4. Przestrzeń publiczna węzła ulicy Stachiewicza i Makowskiego, do ulicy Palacha w połączeniu z terenami rekreacyjnymi w obrębie ulicy Palacha
5. Przestrzeń publiczna ulicy Chełmońskiego – od terenu placu handlowego naprzeciw Zespołu Szkół Ogólnokształcących poprzez Chełmońskiego Deptak aż po sieć powiązań o terenów o charakterze rekreacyjnym z wejściem do parku Wyspiańskiego
6. Teren rekreacyjny przy kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP przy ul. Chełmońskiego – od Tysięcznika przy ul. Jaremu po tereny przy ul. Gdyńskiej
7. Teren rekreacyjny z górką - przy Tysięczniku od strony południowej.

Problemy – cele – działania

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy w odpowiedzi na przeanalizowane problemy przyjęto następujący schemat działań w trzech wyłonionych obszarach. Działania na rzecz dostępności umieszczono w dziale dotyczącym komfortu, gdyż uznano, że dostępność jest jednym z wyznaczników komfortu użytkownika przestrzeni publicznej.



PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA:	
A	jest właściwie urządzona dzięki:
A.1	dobremu zaprojektowaniu poprzez:
A.1.1	<div style="display: flex;"> <div style="flex: 1; padding-right: 10px;"> <p style="text-align: center;">odpowiednie zagospodarowanie i wyposażenie</p> </div> <div style="flex: 2;"> <p>DIAGNOZA:</p> <p>Ilość i rozmiar przestrzeni publicznych osiedla Azory został określony jako wystarczający, a rozmieszczenie miejsc strefy ogólnodostępnej za korzystne. Równocześnie sposób zagospodarowania terenów współużytkowanych wydaje się być chaotyczny i niespójny estetycznie. Ilość terenów dla czynnej i biernej rekreacji jest wystarczająca, natomiast brak jest miejsc o charakterze reprezentacyjnym, placów miejskich. Sposób zagospodarowania przestrzeni publicznej odpowiada na potrzeby mieszkańców starszych i rodzin z dziećmi w wieku przedszkolnym oraz szkolnym. Brakuje miejsc dla młodzieży licealnej, studentów oraz dla rodziców z niemowlętami. Mieszkańcy zwrócili także uwagę na brak miejsc zadaszonych, okrytych przed słońcem oraz miejsc typu amfiteatr przystosowanych do organizacji wydarzeń. Z korzyścią dla środowiska naturalnego, ale przede wszystkim dla komfortu mieszkańców byłoby wprowadzenie do wnętrza urbanistycznych osiedli naturalnych elementów kompozycji, np. wody, a także pozyskiwanie energii ze źródeł naturalnych. Brak jest regulacji w postaci planu zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>OPIS DZIAŁANIA:</p> <p>Przestrzeń publiczna, powinna zachęcać użytkowników do przebywania w niej poprzez stworzenie dogodnych warunków do realizacji różnorodnych aktywności: spacerów, rekreacji, odpoczynku, posilania się, robienia zakupów, spotykania się, oglądania wydarzeń, i wielu innych. Wymaga to wykreowania atrakcyjnego i inspirującego środowiska poprzez zapewnienie wygodnego układu ciągów komunikacyjnych (powiązania miejsc, nawierzchnie), wyposażenie w urządzenia i małą architekturę (miejsca do siedzenia, zabawy i rekreacji) ochronę przed nieprzyjemnymi wrażeniami (zapewnienie przekrycia, zadaszenia,; zieleń izolacyjna). Prawidłowe zagospodarowanie wymaga stworzenia przy udziale mieszkańców kompleksowej koncepcji zagospodarowania, który określi zakres rzeczowy wymaganych zmian oraz zapotrzebowanie na wyposażenie i urządzenia , na podstawie którego krok, po kroku można realizować poszczególne przedsięwzięcia/projekty. Przestrzeń osiedla powinna być także chroniona poprzez regulacje prawne w</p> </div> </div>

		<p>postaci miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (RMK podjęła uchwały o przystąpienia do 2. takich planów)</p>
		<p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompleksowy projekt zagospodarowania terenu (konsultacje z mieszkańcami) zmierzające do uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Azorów • stworzenie miejsc dla wydarzeń/spotkań na otwartym powietrzu miejsc zadaszonych, pokrytych przed słońcem w formie np. pergoli oraz miejsc typu amfiteatr
<p>A.1.2</p>	<p>dbałość o estetykę rozwiązań przestrzennych i małej architektury, przyjaznych w użytkowaniu</p>	<p>DIAGNOZA:</p> <p>Subiektywne odczucia mieszkańców odnośnie cech przestrzeni publicznej, jej czytelności oraz estetyki są zbieżne. Atrakcyjność wizualna osiedla odbierana jest poprzez jego przestrzenie rekreacyjne, obszary urządzonej zieleni.</p> <p>OPIS DZIAŁANIA:</p> <p>Estetyczna i komfortowa przestrzeń publiczna jest czynnikiem stymulującym zmysły człowieka i oddziałujące pozytywnie na jego samopoczucie, a zarazem odzwierciedleniem charakteru, historii i tradycji miejsca oraz lokalnej społeczności. Stosowane rozwiązania wymagają przyjęcia i zachowania odpowiednich standardów technicznych i użytkowych oraz estetycznych. Należy dążyć do wzbogacenia przestrzeni w niezbędną infrastrukturę i wyposażenie w ilości wystarczającej do zaspokojenia wzrastających potrzeb mieszkańców. Dobór rozwiązań przyjaznych w użytkowaniu powinien uwzględniać zarówno walory funkcjonalne i użytkowe, trwałość i „wandalooporność”, jak i ekonomikę i trwałość. Przestrzeń powinna, przy ujednoczonych standardach odzwierciedlać niepowtarzalność konkretnych wnętrz.</p> <p>Z korzyścią dla środowiska naturalnego, ale przede wszystkim dla komfortu mieszkańców byłoby wprowadzenie do wnętrza urbanistycznych osiedli naturalnych elementów kompozycji, np. wody, a także pozyskiwanie energii ze źródeł naturalnych.</p>

		<p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elementy aranżacji przestrzeni i małej architektury charakterystyczne dla każdego sąsiedztwa • Z korzyścią dla środowiska naturalnego, ale przede wszystkim dla komfortu mieszkańców byłoby wprowadzenie do wnętrz urbanistycznych osiedli naturalnych elementów kompozycji, np. wody, a także pozyskiwanie energii ze źródeł naturalnych. • Powstanie prototypowej ławki solarnej – miejsca do korzystania z urządzeń bezprzewodowych
--	--	--

PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA:		
A		jest właściwie urządzona dzięki:
A.2		funkcjonalności uzyskanej poprzez:
A.2.1	wielofunkcyjność	<p>DIAGNOZA: Istniejąca na osiedlach przestrzeń publiczna służy w pierwszym rzędzie do komunikacji podczas, gdy pozostałe funkcje pozostają niedostatecznie rozwinięte, dlatego nie jest przyjazna dla użytkowników poszukujących miejsca spędzania wolnego czasu, kontaktów z innymi mieszkańcami. Z drugiej strony wielofunkcyjność rodzi zagrożenia w postaci konfliktów w użytkowaniu pomiędzy różnymi rodzajami użytkowników (np. „dzikie parkowanie”) lub wręcz zawłaszczanie przestrzeni dla określonych, partykularnych celów. Program usług oraz obiektów kulturalnych dostępnych w przestrzeniach publicznych Azorów jest ograniczony.</p> <p>OPIS DZIAŁANIA: Konieczne jest racjonalne uzupełnienie brakujących elementów funkcjonalnych, właściwe ich rozmieszczenie w przestrzeni oraz wytworzenie sieci powiązań (komunikacyjnej, znaczeniowej) Możliwe jest „strefowanie” tj. podział przestrzeni publicznej z przeznaczeniem dla różnych grup użytkowników, bądź wykreowanie miejsc wielofunkcyjnych mogących pogodzić potrzeby poszczególnych grup użytkowników. Te ostatnie powinny też umożliwiać jednoczesne korzystanie przez różnych użytkowników (np. matki z dziećmi). Strefowanie powinno także prowadzić do</p>

		<p>rozładowania ewentualnych konfliktów użytkowania np. oddzielenie miejsc „cichych” od „głośnych”, spokojnych od ruchliwych, komunikacji od miejsc odpoczynku.</p> <p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wielofunkcyjne centra kultury/sąsiedzkie • wielofunkcyjne centra kultury/sąsiedzkie – stworzenie bądź wyznaczenie miejsc kontaktów społecznych w przestrzeni publicznej dla poszczególnych sąsiedztw (pomiędzy sąsiadującymi budynkami) i dla całego osiedla (przestrzeni publicznej, bądź przestrzeni publicznej połączonej z budowlą), sieć skwerów „sąsiedzkich” powiązanych z urządzeniami rekreacyjnymi • mała gastronomia - powstanie sieci kameralnych usług gastronomicznych zgrupowanych w centrach o charakterze lokalnym oferujących domową atmosferę i kuchnię, zdrowe posiłki jako alternatywę do gotowania w domu oraz dla mieszkańców tymczasowych np. studentów. • Uzpełnienie oferty usług na osiedlu poprzez zwiększenie liczby usług finansowych, turystycznych. • Wyznaczenie punktów koncentracji usług w miejscach największego ruchu pieszego • Poprawa jakości budynków usługowych poprzez wyeliminowanie ich tymczasowego charakteru • zwiększenie wykorzystania lokalnego targowiska (plac z warzywami i owocami przy. Ul. Chełmońskiego
<p>A.2.2</p>	<p>program usług dostosowanych do różnych grup użytkowników</p>	<p>DIAGNOZA: Przestrzeń publiczna musi w tym samym czasie spełniać bardzo zróżnicowane, tak pod względem ilościowym, jak i jakościowym, oczekiwania i potrzeby funkcjonalne, w dodatku zmieniające się w czasie. Sposób zagospodarowania przestrzeni publicznej odpowiada na potrzeby mieszkańców starszych i rodzin z dziećmi w wieku przedszkolnym oraz szkolnym. Brakuje miejsc dla młodzieży licealnej, studentów oraz dla rodziców z niemowlętami. Jednocześnie nasycenie oczekiwanymi funkcjami jest niedostateczne i stanowić może źródło potencjalnych konfliktów. Mieszkańcy zwrócili uwagę na brak miejsc zadaszonych, okrytych przed słońcem oraz miejsc typu amfiteatr przystosowanych do organizacji wydarzeń.</p> <p>OPIS DZIAŁANIA: Dobrze urządzona przestrzeń publiczna zapewnia mieszkańcom szeroką paletę możliwości. Jako swoiste „przedłużenie” przestrzeni prywatnej (mieszkania) powinna</p>

		<p>umożliwiać aktywność dopasowaną do oczekiwań indywidualnych i grup użytkowników. Dotyczy to zarówno aspektów fizycznych (układ, kształt), mentalnych (percepcja – gwarna vs. spokojna) tej przestrzeni, jak i funkcjonalnych (przestrzeń integrująca vs. kameralna) – „przestrzeń dla każdego”</p> <p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowanie miejsc aktywności/spotkań – wyznaczenie/wydzielenie stref aktywności poszczególnych grup użytkowników, poprzez np. żywopłoty, pergole, trejaże, zadaszenia etc. • Uzupelnienie programu terenów rekreacyjnych o elementy atrakcyjne dla grup wiekowych: młodzieży gimnazjalnej, licealnej, studentów oraz rodzin z małymi dziećmi (1-3 lat) • urządzenia tymczasowe (lodowisko zimowe) • miejsca spotkań/"skwery sąsiedzkie" – zagospodarowanie przestrzeni pomiędzy sąsiadującymi budynkami w sposób sprzyjający kontaktom społecznym oraz wpływający pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa • zaangażowanie mieszkańców w urządzenie przestrzeni współużytkowanych
A.2.3	stworzenie sieci usług aktywizujących przestrzeń publiczną	<p>DIAGNOZA:</p> <p>Istotnym mankamentem jest tymczasowość obiektów usługowo-handlowych oraz brak usług aktywizujących przestrzeń np. gastronomii. Te, które istnieją zlokalizowane są w sposób dość przypadkowy. Problemem jest gromadzenie się osób spożywających alkohol w pobliżu punktów sprzedających i serwujących alkohol, co degraduje towarzyszące tym miejscom przestrzenie. Brak jest też tak ważnych elementów, jak toalety publiczne</p> <p>OPIS DZIAŁANIA:</p> <p>Stworzenie układu punktów usługowych o charakterze handlowym, gastronomicznym i kulturalnym aktywizującej przestrzenie publiczne, tworzących klarowną sieć powiązań.</p> <p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • racjonalizacja ilości i lokalizacji małych punktów handlu i usług • ograniczenie punktów sprzedających alkohol 24h • zwiększenie wykorzystania lokalnego targowiska (plac z warzywami i owocami przy. Uk. Chełmońskiego • powiązanie miejsc funkcjonalnych siecią połączeń o

		<p>charakterze rekreacyjnym – wyodrębnienie alei spacerowych, tras biegowych, miejsc do jazdy na rolkach, hulajnogach, rowerkach dziecięcych zapewniających bezpieczeństwo poprzez wydzielenie od ruchu kołowego</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie budynku przy ul. Weissa oraz placu wokół jako punktu usługowo-kulturalnego służącego mieszkańcom aktywizującego przestrzeń publiczną
--	--	---

PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA:		
B.	To przestrzeń komfortowa dzięki:	
B.1	udostępnieniu dla każdego użytkownika poprzez:	
B.1.1	Dostępność komunikacyjną	<p>DIAGNOZA: Ze względu na specyficzne położenie i otoczenie – bariery w postaci linii kolejowej i ul. Opolskiej sprawiają, że dostępność komunikacyjna i powiązania z centrum miasta ograniczone są poprzez korki tworzące się w godzinach szczytu na ulicach wyjazdowych. Brak komunikacji szynowej pogłębia ten problem. Mieszkańcy korzystają z transportu indywidualnego co wzmaga problem bezpieczeństwa ruchu kołowego i powoduje degradację przestrzeni publicznej poprzez chaotyczne parkowanie. Dotkliwy jest brak bezpiecznego i dostępnego przejścia do terenów handlowych przy Galerii Bronowice.</p> <p>OPIS DZIAŁANIA: Konieczne jest “otwarcie” osiedla na zewnątrz zarówno poprzez weryfikację i zmianę systemu zewnętrznych połączeń komunikacyjnych (linia tramwajowa, przebudowa pętli autobusowej, węzłów drogowych – wlotowych do osiedla), jak również realizację połączeń pieszych i rowerowych szczególnie z uwzględnieniem barier linii kolejowej i ul. Opolskiej.</p> <p>Równie ważna jest możliwość łatwego dotarcia przez mieszkańca do kluczowych lub pożądaných lokalizacji (usług, miejsc integracji/interakcji, punktów przesiadkowych transportu publicznego) Miarą jakości przestrzeni publicznej jest więc także funkcjonowanie optymalnej sieci powiązań miejsc kluczowych, dostępnych pieszo lub rowerem. Wymaga to korekty istniejącego lub wyznaczenia odpowiedniego nowego układu ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych. Sieć ta powinna umożliwiać nie tylko przemieszczanie się w obrębie</p>

		<p>sąsiedztwa, ale także powiązanie najodleglejszych punktów osiedla.</p> <p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa rozwiązań komunikacyjnych w zakresie komunikacji miejskiej – przebudowa przystanków wraz z systemem przejść dla pieszych zapewniających do nich dostęp w sposób zapewniających bezpieczne przecinanie pasa ruchu • Uzupełnienie sieci komunikacji wewnętrznej poprzez zastosowanie taboru odpowiedniego dla wąskich ulic i ciasnych zakrętów zapewniającego połączenie z przystankiem tramwajowym lub kolejowym • Przekształcenie ulic w jednokierunkowe, tam gdzie mogłoby to wpłynąć pozytywnie na sposób parkowania samochodów • Poprawa sieci połączeń pieszych i rowerowych, która wpłynie na zmianę przyzwyczajeń i stylu życia mieszkańców osiedla, co pomogłoby rozwiązać problem miejsc postojowych dla samochodów osobowych. – uzupełnienie ścieżki rowerowej wzdłuż ulicy Radzikowskiego, przedłużenie i połączenie ścieżki wzdłuż ulicy Conrada w kierunku zachodnim, stworzenie połączenia ścieżki rowerowej wzdłuż ulicy Conrada z ścieżką przy ulicy Radzikowskiego, stworzenie sieci bezkolizyjnych połączeń pieszych z aktywizującymi przestrzeń publiczną centrami usługowymi
<p>B.1.2</p>	<p>Dostępność dla osób o ograniczonej sprawności</p>	<p>DIAGNOZA:</p> <p>. Dla znacznej liczby osób zróżnicowana przestrzeń stanowi barierę nie do przebycia. Dotyczy to nie tylko osób z ograniczoną sprawnością ruchową, do których zaliczać należy także dzieci i osoby w podeszłym wieku, ale również niepełnosprawne słuchowo i wzrokowo. Likwidacja takich barier, zarówno fizycznych (różnice wysokości, nieprzyjazna nawierzchnia, nieczytelność ciągów komunikacyjnych), jak i psychicznych (brak poczucia bezpieczeństwa) jest jednym z podstawowych warunków właściwej jakości życia, ale także wyznacznikiem stopnia zintegrowania lokalnej społeczności. Dotyczy to zarówno przestrzeni publicznej między blokami jak i samych budynków, które nie są wyposażone w windy, która nie odpowiada na potrzeby osób starszych.</p>

		<p>OPIS DZIAŁANIA:</p> <p>Przestrzeń publiczna powinna być miejscem zarówno do korzystania z jej oferty, jak i obszarem integracji dla wszystkich grup użytkowników. Podstawowym warunkiem dostępności przestrzeni publicznej jest fizyczne dostosowanie jej zagospodarowania dla osób o ograniczonych możliwościach aktywności psychoruchowej, w tym także osób w podeszłym wieku. Obejmuje to tak przystosowanie elementów wyposażenia i małej architektury do specyficznych potrzeb tej grupy użytkowników, czy wręcz stowrzenie wyspecjalizowanych enklaw, jak również stworzenie takiego systemu komunikacji wewnętrznej (dojść i dojazdów), który pozwoliłby na korzystanie w pełni ze wszystkich walorów jej użytkowania.</p> <p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaprojektowanie systemu identyfikacji przestrzennej (tablice, oznaczenia, drogowaskazy) spójnej dla całego osiedla • nadanie nazw alejkom i skwerom • Zastosowanie ułatwień w poruszaniu się dla osób niepełnosprawnych - zastosowanie obniżzeń w chodnikach, ramp umożliwiających pokonywanie różnicy poziomów w terenie oraz dostęp do parterów budynków, zmian w nawierzchni wydzielających poszczególne pasy ruchu dla osób niedowidzących, ułatwienia dla osób słabo słyszających • stworzenie mapy potrzeb mieszkańców z niepełnosprawnościami
<p>B.1.3</p>	<p>stworzenie miejsc kontaktów mieszkańców</p>	<p>DIAGNOZA:</p> <p>Przestrzeń osiedla tak publiczna (ogólnodostępna), jak i półprywatna („podwórko”) jest obszarem interakcji pomiędzy członkami lokalnej społeczności i jako taka spełnia podstawową rolę w jej integracji. W przypadku przestrzeni urządzonej w sposób niepełny, interakcje zachodzą w ograniczonym zakresie, brak jest impulsu, inspiracji do rozwijaniarelacji sąsiedzkich. Oba osiedla, jakkolwiek charakteryzują się znaczącym potencjałem przestrzeni (przestrzenie międzyblokowe, zieleni) oferują bardzo ograniczoną „infrastrukturę sąsiedzką” – miejsca nawiązywania i utrzymywania kontaktów.</p>

		<p>OPIS DZIAŁANIA:</p> <p>Przestrzeń osiedla jest miejscem realizacji tych podstawowych potrzeb człowieka, które wykraczają poza granice własnego mieszkania/domu. Wymaga zatem szczególnego traktowania, jako części wspólnej, odpowiadającej zarówno potrzebom indywidualnym, jak i zbiorowym. Te ostatnie są realizowane przede wszystkim w węzłach/miejscach interakcji. Ich właściwe zaprogramowanie, lokalizacja i zagospodarowanie tworzy przestrzeń aktywną, tętniącą życiem, umożliwiającą rozwój kontaktów i wymiany pomiędzy członkami społeczności lokalnej. Jakkolwiek ciąg komunikacyjny jest naczętszym miejscem interakcji pomiędzy sąsiadami, pozwala on jedynie na nawiązanie relacji krótkotrwałych i powierzchniowych. Spotkanie, rozmowa, wspólna aktywność wymagają stworzenia odpowiedniej „infrastruktury” w postaci placów, skwerów, obiektów użyteczności publicznych, które mogą być doraźnie „oswajane” przez użytkowników do konkretnych aktywności. Ich ilość, rodzaj, kształt powinien być dobrze zaplanowany, zarówno pod względem multifunkcyjności, jak i dostosowania do różnych, zmiennych w czasie potrzeb.</p> <p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powiązanie miejsc funkcjonalnych siecią bezpiecznych połączeń pieszych o charakterze rekreacyjnym • stworzenie skwerów sąsiedzkich • tor fitness – utworzenie “szlaków” aktywności fizycznej umożliwiających różne formy czynnej rekreacji
--	--	--

PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA:		
B.	To przestrzeń komfortowa dzięki:	
B.1	Komfortowi psychicznemu uzyskanemu poprzez:	
B.1.1	Poczucie bezpieczeństwa	<p>DIAGNOZA:</p> <p>Subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców w przestrzeniach publicznych zakłóca grupowanie się</p>

		<p>młodzieży oraz osób pijących alkohol zachowujących się w sposób agresywny i aspołeczny. Sprzyjają temu miejsca osłonięte, trudne do nadzoru, a także łatwa dostępność alkoholu w punktach sprzedaży całodobowej. Takim zachowaniom zapobiega patrolowanie narażonych obszarów, odpowiednie oświetlenie oraz utrzymanie zieleni. Ciemne ulice i place, niemożność rozpoznania innych osób może potęgować uczucie zagrożenia i osamotnienia.</p>
		<p>OPIS DZIAŁANIA: Otwarta przestrzeń sprzyja nie tylko korzystaniu z niej w sposób nieograniczony, ale jednocześnie wzmacnia poczucie bezpieczeństwa. W jej zagospodarowaniu należy unikać miejsc niedostępnych, ukrytych, które mogą zostać zawłaszczane przez osoby lub grupy, co może być odbierane, jako zagrożenie. Szczególne znaczenie ma tutaj odpowiednie zagospodarowanie i utrzymanie zieleni osiedlowej.</p> <p>Dodatkowo, wprowadzenie właściwego oświetlenia terenu, zarówno pod względem ilości, jak i natężenia, będzie mieć kapitalne znaczenie dla odczucia bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej.</p>
		<p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego – poprzez zastosowanie form bezpiecznych połączeń pieszych oraz przejść dla pieszych • projekt i modernizacja oświetlenia terenu (energooszczędne) • uporządkowanie i prawidłowe utrzymanie terenów ogólnodostępnych – poprzez porozumienia pomiędzy interesariuszami • zwiększenie ilości patroli i kompetencji straży miejskiej
<p>B.1.2</p>	<p>Łatwą orientację w przestrzeni</p>	<ul style="list-style-type: none"> • DIAGNOZA: Jednym z podstawowych warunków zachowania poczucia bezpieczeństwa człowieka jest orientacja w przestrzeni. Czujemy się pewniej w otoczeniu przewidywalnym, które znamy, lub które posiada cechy, które jesteśmy w stanie zidentyfikować. Sprzyjają temu z jednej strony widoczna odpowiednia informacja wskazująca kierunki poruszania się bądź definiująca miejsce, z drugiej strony czytelny charakter i funkcja otoczenia wyrażona przez powtarzające się elementy małej architektury i jego kompozycję. Punkty orientacyjne w postaci dominant przestrzennych zarówno pozytywnych (np. blok przy Jaremy z

		<p>murałem), jak i negatywnych są wyraźne. Brakuje jednak drobniejszych elementów w przestrzeni osiedla ułatwiających poruszanie się po jego terenie.</p>
		<p>OPIS DZIAŁANIA:</p> <p>Pozytywną oznaką jest identyfikacja z przestrzeniami, nadawanie im nazw potocznych (np. Alejki, łąka pod kościołem, górka przy Tysięczniku) świadczących o utożsamianiu się mieszkańców z przestrzeniami publicznymi wewnątrz zespołu. Aranżacja mniejszych wnętrz półprywatnych w sposób harmonijny, z zastosowaniem konkretnej stylizacji ułatwiłaby poruszanie się po osiedlu.</p>
		<p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indywidualizacja wnętrz sąsiedzkich, - poprzez konkursy na aranżację przestrzeni, zieleń, • Zaprojektowanie znaków orientacyjnych w postaci np. małej architektury wyróżniających poszczególne wnętrza sąsiedzkie • Stworzenie systemu komunikacji łączącego system informacji wizualnej na płaszczyźnie realnej i wirtualnej – wirtualne słupy ogłoszeń powiązane ze stroną Facebookową osiedla
PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA:		
C	jest dobrze zarządzana, dzięki:	
C.1	uporządkowaniu poprzez:	
C.1.1	<p>Czytelną gradację prywatności z zachowaniem relacji własności</p>	<p>DIAGNOZA:</p> <p>Brak jest czytelnych zasad gospodarowania i użytkowania terenu. Konflikty w utrzymaniu terenów, szczególnie na styku granic jego własności. Brak koordynacji w działaniach służb poszczególnych jednostek miejskich oraz lokalnych odpowiedzialnych za utrzymanie terenów. Brak zaangażowania i inicjatyw mieszkańców.</p> <p>OPIS DZIAŁANIA:</p> <p>Brak jest jednak jednoznacznego uregulowania spraw gospodarowania gruntem. Brak jest spisanych porozumień pomiędzy użytkownikami przestrzeni, a jej zarządcą (np. mieszkańcy-spółdzielnia mieszkaniowa). Powoduje to brak jednoznacznych wytycznych, co do zagospodarowania przestrzeni i odpowiedzialności za jej stan. Nie sprzyja to</p>

		<p>identyfikowaniu się z obszarami przestrzeni publicznych, co powstrzymuje pozostałych mieszkańców od działań.</p>
		<p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porozumienia pomiędzy interesariuszami – w zakresie realizacji projektów dotyczących przestrzeni współużytkowanych np. w zakresie utrzymania terenu (odśnieżania, utrzymania zieleni, inwestowania w małą architekturę, urządzenia sportowe itp.) • koordynacja utrzymania terenu przez właścicieli nieruchomości
<p>C.1.2</p>	<p>Uporządkowanie i pielęgnację zieleni</p>	<p>DIAGNOZA:</p> <p>Mankamentem wydaje się być tutaj sposób zarządzania tymi terenami prowadzący do niewystarczającego utrzymania tych terenów oraz wizualnego chaosu i przypadkowości urządzeń, zieleni i małej architektury. W tym obszarze wypracowanie metod dialogu i współpracy pomiędzy zarządcami przestrzeni a jej użytkownikami mogłoby przynieść obustronne korzyści.</p> <p>OPIS DZIAŁANIA:</p> <p>Mieszkańcy utrzymują zielen przy wejściach do budynków tworząc ogrody nie tylko bezpośrednio powiązane z ich mieszkaniem. Pozytywne działania tego typu widoczne są w głównie w zabudowie niższej, do 4 kondygnacji przy ul. Weissa oraz Stachewicza. Brak uregulowania spraw własności powoduje konflikty (np. w zakresie zadrzewienia wewnątrz półprywatnych).</p> <p>Postulaty USER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowanie zieleni zachowanie istniejącej zieleni poprzez zakaz zabudowy na tych terenach • inwentaryzacja i ocena jakości zieleni - kompleksowy projekt • okresowe i bieżące zabiegi pielęgnacyjne (prześwietlenia) • zielone bariery przeciw graffiti - (żywoploty, pnącza na ścianach) • konkursy na najpiękniejszą zielen • Problem czystości – śmieci miejsca do wyrzucania śmieci i segregacja śmieci w przestrzeniach publicznych • wybieg dla psów, edukacja właścicieli psów

Źródła finansowania projektów wypracowanych w ramach Lokalnego Planu Działania.

Przez finansowanie Lokalnego Planu Działania należy rozumieć finansowanie wszystkich przedsięwzięć i projektów realizowanych na obszarze objętym Planem. Finansowaniem, całkowitym lub częściowym, w ramach LPD objęte są te przedsięwzięcia, które realizują określone w nim cele: włączone do programu, jak i te, które będą realizowane po jego opracowaniu zarówno przez GMK i jej jednostki organizacyjne, jak i podmioty niepubliczne (organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, osoby fizyczne, a w szczególności spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe jako, że to w ich zasobach znajduje się spora liczba nieruchomości położonych w obrębie obszaru objętego działaniami naprawczymi).

Realizacja zadań określonych w Lokalnym Planie Działania wymaga znacznych nakładów finansowych i współdziałania różnych podmiotów.

W zależności od rodzaju projektu oraz beneficjenta (realizatora), różne będą źródła finansowania działania czy projektu. Beneficjentem zaś co do zasady jest właściciel nieruchomości, objętej działaniem projektowym. To właśnie on posiadać będzie kompetencję oraz w pewnym zakresie samodzielność zarówno w pozyskiwaniu, wykorzystywaniu, jak i rozliczaniu środków na realizację projektu.

W zależności od skali wypracowanego projektu przy realizacji zadań wynikających z LPD beneficjent może korzystać ze:

- 1) środków własnych – w przypadku samorządu gminnego oraz jego jednostek organizacyjnych będzie to budżet miasta oraz budżet dzielnicy IV
- 2) źródeł finansowania zewnętrznego, w szczególności środków pochodzących z funduszy krajowych oraz zagranicznych, w szczególności funduszy Unii Europejskiej i funduszy Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG, a także w razie możliwości ze środków prywatnych

Potencjalne źródła finansowania projektów wynikających z Lokalnego Planu Działania

Źródło finansowania projektów	Charakterystyka źródła finansowania projektów
<p>Budżet Miasta Krakowa</p>	<p>Zadania własne GMK</p> <p>Zadania należące do właściwości Gminy będą sfinansowane ze środków publicznych, pod warunkiem ujęcia ich w budżecie miasta, a w przypadku zadań wieloletnich – w wieloletniej prognozie finansowej.</p> <p>Projekt budżetu na dany rok wraz z projektem uchwały w sprawie WPF lub jej zmiany jest przedstawiany Radzie Miasta oraz regionalnej izbie obrachunkowej (celem zaopiniowania) w terminie do 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.</p> <p>Warto też wspomnieć, że od kilku lat obserwowany jest wzrost zarówno dochodów jak i wydatków budżetu miasta oraz coraz większy jest zastrzyk bezzwrotnych środków finansowych na realizację projektów z zagranicznych źródeł finansowych.</p> <p>W ramach Budżetu Miasta Krakowa finansowane będą projekty/zadania własne Miasta realizowane przez MJO, zlokalizowane na obszarze osiedli, bądź mające na nie oddziaływanie.</p> <p>Z Budżetu będą finansowane projekty jednolite pod względem montażu finansowego, czyli projekty GMK finansowane wyłącznie ze środków własnych Miasta oraz projekty uwzględniające montaż finansowy, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty finansowane i współfinansowane ze środków dostępnych w ramach programów operacyjnych regionalnego i krajowych, • projekty realizowane w formule PPP <p>Budżet obywatelski</p> <p>To forma konsultacji społecznych w sprawie przeznaczenia części wydatków z budżetu miasta Krakowa na wskazane przez mieszkańców projekty mieszczące się w kompetencjach gminy. Na budżet obywatelski miasta Krakowa przeznaczają się środki finansowe wyodrębnione na ten cel</p>

	<p>w budżecie Miasta Krakowa oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.</p> <p>Zadania finansowane z budżetu obywatelskiego mogą mieć charakter lokalny lub ogólnomiejski:</p> <p>Zadania o charakterze lokalnym realizowane są w ramach środków wydzielonych do dyspozycji Dzielnic Miasta Krakowa</p> <p>Zadania o charakterze ogólnomiejskim realizowane są w ramach środków wyodrębnionych na ten cel w budżecie Miasta Krakowa.</p> <p>Zadanie do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego może być zgłoszone przez każdego mieszkańca Krakowa. Zgłoszone przez mieszkańców propozycje zadań podlegają weryfikacji przez właściwe komórki organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa lub miejskie jednostki organizacyjne. One też mogą dokonać właściwej wyceny zadania. Z zadań oznaczonych jako „przyjęte” tworzona jest lista projektów (wraz z nazwą zadania, krótki opis, szacunkowy koszt realizacji), które poddane będą pod głosowanie mieszkańców. Za wybrane do realizacji uznaje się zadania, które uzyskały największą liczbę punktów, aż do wyczerpania puli środków przeznaczonych na budżet obywatelski.</p> <p>Na realizację przedsięwzięć w ramach budżetu obywatelskiego miasta Krakowa w 2014 r. przeznaczono 4,5 miliona złotych. W kolejnych latach budżet ten ma być stopniowo zwiększany</p> <hr/> <p>Z budżetu dzielnicy finansowane są tzw. zadania własne, do których należy (zgodnie ze statutem dzielnicy):</p> <p>1) Wybór, planowanie i ocena realizacji zadań dotyczących bezpośrednio obszaru Dzielnicy i służących zaspokajaniu potrzeb jej mieszkańców w następujących dziedzinach:</p> <p>a) prac remontowych szkół podstawowych, gimnazjów, przedszkoli oraz żłobków,</p> <p>b) budowy, modernizacji, prac remontowych: ogródków jordanowskich, zieleńców, skwerów,</p> <p>c) budowy, modernizacji, prac remontowych: miejskiej infrastruktury drogowej w zakresie niektórych dróg,</p> <p>d) budowy, modernizacji, prac remontowych osiedlowej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,</p>
--	---

	<p>e) lokalnych wydarzeń: oświatowych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,</p> <p>f) programu poprawy bezpieczeństwa dla Gminy Miejskiej Kraków - "Bezpieczny Kraków",</p> <p>g) dzielnicowych programów wspierania osób niepełnosprawnych,</p> <p>h) dzielnicowych programów ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,</p> <p>i) dzielnicowych programów wspierania działalności miejskich placówek: oświaty, kultury, sportu, pomocy społecznej i zdrowia,</p> <p>j) współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze Dzielnicy,</p> <p>k) komunikacji z mieszkańcami Dzielnicy.</p> <p>Projekty leżące w zakresie zadań własnych będą mogły być wpisane do budżetu dzielnicy i realizowane z tego źródła.</p>
	<p>Inicjatywa Lokalna</p> <p>Realizacja zadań publicznych na rzecz społeczności lokalnej przez GMK i mieszkańców w ramach Inicjatywy Lokalnej i instrumentu działającego na podstawie w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie</p>
	<p>Zadania zlecone przez Miasto organizacjom pozarządowym.</p> <p>projekty będące zleconymi zadaniami organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie realizacji zadań publicznych poprzez powierzenie lub wspieranie wykonywania zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na realizację lub dofinansowanie tych zadań w trybie otwartego konkursu ofert.</p>
<p>Środki krajowe</p>	<p>- Narodowy/Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska poprzez dotacje i pożyczki w ramach realizowanych programów np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych,

	<p>odnawialnych źródeł energii</p> <ul style="list-style-type: none"> - System zielonych inwestycji - GIS - SOWA – Energooszczędne oświetlenie uliczne <p>- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej poprzez otwarte konkursy ofert w ramach realizowanych programów np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu - Świetlica-Dzieci - Praca <p>- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego poprzez dotacje w ramach realizowanych programów np.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój Infrastruktury Kultury - Infrastruktura Domów Kultury - Promocja literatury i czytelnictwa – Partnerstwo publiczno-społeczne - Edukacja <p>- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych poprzez dofinansowanie w ramach realizowanych programów np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktywny Samorząd - Wsparcie Inicjatyw
<p>Środki europejskie</p>	<p>Wielkość własnych środków budżetowych nie jest adekwatna do potrzeb wynikających z planowanych do realizacji zadań. Dlatego ważne jest dążenie do pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych i realizowanie priorytetowo tych zadań, które otrzymają lub mają szanse otrzymać dofinansowanie zewnętrzne. Jednym z ważniejszych źródeł finansowania projektów są fundusze Unii Europejskiej oraz z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu EOG.</p> <p>Fundusze Europejskie</p> <p>Zarówno na zadania leżące w gestii Gminy, jak i wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych można ubiegać się o dofinansowanie ze środków europejskich, przede wszystkim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Warunkiem ubiegania się o dofinansowanie jest zapewnienie wkładu własnego w wysokości zgodnej z wymaganiami danej osi priorytetowej oraz konkretnego konkursu.</p> <p>Na działania z zakresu mieszkalnictwa, w tym zmian w przestrzeni</p>

publicznej osiedli mieszkaniowych, będzie można pozyskać środki przede wszystkim z programu wdrażanego na poziomie regionalnym oraz - na duże inwestycje – z programu krajowego. Poniżej wymienione zostały osie priorytetowe oraz działania, w ramach których będzie można uzyskać wsparcie. W zależności od decyzji Instytucji Zarządzającej danym programem, dofinansowanie może być bezzwrotne, jak i zwrotne w formie np. preferencyjnej pożyczki.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

1) Działanie 4.1 Rozwój odnawialnych źródeł energii i infrastruktury sieciowej

Zakres wsparcia w ramach działania:

- budowa lub modernizacja jednostek wytwarzania wykorzystujących: biomasę, biogaz, energię wiatru, słońca oraz wody, energię geotermalną oraz kogenerację
- rozwój i modernizacja infrastruktury służącej do dystrybucji energii w celu przyłączenia nowych instalacji OZE

Beneficjenci: m.in. jednostki samorządu terytorialnego, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, instytucje kultury.

2) Działanie 4.2 Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym

Zakres wsparcia w ramach działania:

- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków, w tym:
 - ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne;
 - przebudowa systemów grzewczych, systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem;
 - instalacja mikrogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne,
 - wykorzystanie technologii OZE w budynkach;
 - instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE

Beneficjenci: m.in. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną; spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; instytucje kultury.

3) Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza

- Redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora mieszkaniowego:
 - likwidacja źródeł niskiej emisji (instalacje grzewcze, kotły, piece)
 - zakres wsparcia wynikający z Programu Ochrony Powietrza

Beneficjenci: m.in. JST, ich związki i stowarzyszenia; jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną; spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; instytucje kultury;

4) Działanie 11.1 Rewitalizacja fizyczna obszarów miejskich

- projekty dotyczące przestrzeni publicznej, obiektów użyteczności publicznej, zabudowy mieszkaniowej (wyłącznie w zakresie dotyczącym części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych) oraz lokalnej infrastruktury społecznej

Beneficjenci: m.in. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, Instytucje kultury, Partnerzy społeczni i gospodarczy (w tym organizacje pozarządowe), spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS

Warunkiem dla projektów z odnowy fizycznej jest zdiagnozowanie problemów społecznych oraz zaplanowanie komplementarnych działań „miękkich” - projektów społecznych finansowanych z EFS w ramach osi 8, 9, 10

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki

Zakres wsparcia:

- kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów

	<p>na energooszczędne w zakresie związanym m.in. z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne; • przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem; • budową lub modernizacją wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła; • instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach; • instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE. <p>Beneficjenci: m.in. organy władzy publicznej, <u>spółdzielnie mieszkaniowe</u> oraz <u>wspólnoty mieszkaniowe</u></p> <p>Inwestycje w budynkach mieszkaniowych – powyżej 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych.</p>
<p>Środki własne podmiotów niepublicznych oraz PPP</p>	<p>Ze środków własnych podmiotów niepublicznych będą finansowane projekty realizowane wyłącznie ze środków własnych tychże podmiotów oraz projekty uwzględniające montaż finansowy, w tym w szczególności tzw wkład własny: dla projektów finansowanych i współfinansowanych ze środków krajowych i zagranicznych oraz przedsięwzięcia w formule Partnerstwa Publiczno-Prywatnego z Miastem</p> <p>Niektóre projekty będą mogły być finansowane również ze środków prywatnych. Przewidywane jest poszukiwanie sponsorów, którzy gotowi będą zrealizować część lub całość danego projektu ze środków własnych lub w ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego zgodnie z ustawą o PPP.</p>